

prima instanță: V. Clima
(Judecătoria Ciocana mun. Chișinău)
instanța de apel: D. Manole, E. Fistican, N. Traciuc
(Curtea de Apel Chișinău)

dosarul nr. 2ra-3245/14

DECIZIE

24 decembrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Tamara Chișca – Doneva, Valentina Clevadi
Iuliana Oprea, Ion Druță

examinând, fără înștiințarea participanților la proces, recursul declarat de către Vintea Alexandru, prin intermediul reprezentantului-avocat Dodica Victoria,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Vintea Alexandru împotriva lui Bodiș Ion și Bodiș Elena, intervenienți accesorii Vintea Natalia și Postu Stela cu privire la încasarea sumei și declararea nulității actului juridic, și acțiunea reconvențională depusă de către Bodiș Elena împotriva lui Vintea Alexandru, intervenienți accesorii Vintea Natalia și Bodiș Ion cu privire la recunoașterea nulității parțiale a actului juridic,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 19 iunie 2014 prin care a fost admis apelul declarat de către Bodiș Ion, casată hotărârea Judecătoriei Ciocana mun. Chișinău din 03 august 2011 în partea încasării de la Bodiș Ion în beneficiul lui Vintea Alexandru a datoriei și emisă o hotărâre nouă în această parte de respingere a acțiunii ca fiind neîntemeiată, în rest hotărârea instanței de fond s-a menținut,

c o n s t a ă

La 23 decembrie 2010, Vintea Alexandru a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Bodiș Ion și Bodiș Elena, intervenienți accesorii Vintea Natalia și Postu Stela cu privire la încasarea sumei și declararea nulității actului juridic.

În motivarea cererii, reclamantul a indicat că, la data de 28 octombrie 2009, în calitate de proprietar al apartamentului nr. 175 din str. Ginta Latină 11, mun. Chișinău și al unui teren cu suprafața de 0,0905 ha, în întovărășirea pomicolă „Poligrafist”, satul Cruzești, mun. Chișinău, l-a împuternicit pe pârâtul Bodiș Ion să dispună și să administreze bunurile din patrimoniul reclamantului, oferindu-i dreptul să încheie toate tranzacțiile, și anume să vândă, să schimbe, să transmită în arendă, ipotecă, să dea în chirie, comodat și alte tranzacții permise de legislația în vigoare, în urma cărora s-ar fi obținut un beneficiu patrimonial, întocmindu-se, în acest sens procura nr. 13646 din 28 octombrie 2009.

Astfel, indică reclamantul Vintea Alexandru, la data de 11 noiembrie 2009, pârâtul Bodiu Ion, în calitate de reprezentant al său, a vândut apartamentul nr.175, situat în mun. Chișinău, str. Ginta Latină, 11, pârâtei Bodiu Elena la prețul de 175551 lei, sumă care până în prezent nu a fost restituită reclamantului de către pârâtul Bodiu Ion.

Tot în acest context, reclamantul consideră, că prețul, cu care a fost vândut apartamentul sus-menționat, este unul fictiv, ce nu indică valoarea reală a bunului înstrăinat, prejudiciindu-i în acest mod drepturile și interesele patrimoniale.

Reclamantul, în susținerea afirmației ce ține de prețul care nu corespunde realității, indică asupra raportului de evaluare nr. 59/02 din 14 martie 2011, efectuat de către experții imobiliari - Bursa Imobiliară „LARA”, licențiați în acest domeniu, conform căruia, apartamentul în cauză, în anul 2009, când acesta a fost înstrăinat, avea o valoare de piață cuprinsă între suma de 430 000 - 470 000 lei, adică în mediu 450 000 lei.

La fel, în temeiul procurii nr. 13646 din 28 octombrie 2009, pârâtul Bodiu Ion și-a asumat, inclusiv și obligația de a-i restitui (de a-i transmite) toate sumele de bani obținute din tranzacțiile încheiate, obligație, care nu a fost executată.

Mai menționează reclamantul că pârâtul Bodiu Ion, eliberând la 02 noiembrie 2009 Stelei Postu și Elenei Bodiu din numele său recipisele, prin care au fost recunoscute datoriile imaginare, de 55 000 lei și respectiv 70 000 lei, care ulterior, ar fi fost achitate pârâtei Stela Postu și copârâtei Bodiu Elena, a săvârșit acțiuni, fără a avea împuternicirile necesare, deoarece conform procurii nr. 13646 din 28 octombrie 2009, reclamantul l-a împuternicit pe pârâtul Bodiu Ion să primească, din numele lui bani și hârtii de valoare, dar nu să dea bani din numele lui sau cu atât mai mult să recunoască careva datorii.

Indică reclamantul că, conform art. 249 alin. 1 Cod civil, actul juridic, încheiat în numele unei alte persoane fără a avea împuterniciri pentru reprezentare sau cu depășirea împuternicirilor, produce efecte pentru reprezentat numai în cazul în care acesta îl confirmă ulterior, însă dânsul nu a recunoscut și nu a confirmat actele încheiate de către pârât.

Mai indică reclamantul Vintea Alexandru și asupra faptului că, el nu i-a acordat pârâtului Bodiu Ion împuternicirea de a dona bunurile sale, iar intervenientul accesoriu Vintea Natalia nu putea dona lotul pomicol fără acordul fostului soț, ea având dreptul să doneze cota sa parte doar după împărțirea lotului respectiv conform legislației civile și de familie.

Accentuează că, potrivit raportului de evaluare nr. 121/02 din 18 aprilie 2011, valoarea lotului pomicol nr.158, situat în com. Cruzești, Întovărășirea Pomicolă „Poligrafist”, în luna noiembrie 2009 când acesta a fost înstrăinat, a constituit 75 000-85 000 lei, sau în medie 80 000 lei.

În definitiv, reclamantul solicită încasarea din contul pârâtului Bodiu Ion, în beneficiul său suma de 450 000 lei, din vânzarea apartamentului și declararea nulității contractului de donație din 09 noiembrie 2009 sau în cazul imposibilității restituirii lotului, obligarea pârâtei Bodiu Elena să restituie contravaloarea lotului pomicol nr.158 din întovărășirea Pomicolă „Poligrafist”, numărul cadastral 0144114158, situat

în mun. Chișinău, com. Cruzești, extravilan, în mărime de 80000 lei și încasarea din contul pâraților în beneficiul său a cheltuielilor de judecată, în mărime de 1120 lei.

La 24 martie 2012, Bodiș Elena a înaintat împotriva lui Vintea Alexandru acțiune reconvențională, indicând că, prin contractul de donație din 09 noiembrie 2009, Vintea Natalia și Vintea Alexandru i-au donat dâșsei lotul pomicol nr. 158 din întovărășirea pomicolă Poligrafist, însă, de fapt și de drept, s-a avut în vedere încheierea unui contract complex, prin care, o parte Vintea Natalia, a înstrăinat $\frac{1}{2}$ cotă-parte ideală a sa din acest bun imobil, pâraței Bodiș Elena, prin donație, iar a doua parte a acestui contract, Vintea Alexandru, prin intermediul reprezentantului său prin procură, Bodiș Ion, a înstrăinat $\frac{1}{2}$ cotă-parte ideală a sa din acest bun imobil, pâraței Bodiș Elena, prin vânzare-cumpărare, la prețul de 33000 lei. În acest sens, pârața a invocat prevederile art. 221 alin. (2) Codul civil, precum că actul juridic încheiat cu intenția de a ascunde un alt act juridic (actul juridic simulat) este nul. Referitor la actul juridic avut în vedere de părți se aplică regulile respective.

Astfel, solicită Bodiș Elena declararea nulă a contractului de donație a lotului pomicol nr. 158 din întovărășirea Pomicolă Poligrafist, situat în mun. Chișinău, corn. Cruzești, în partea în care Vintea Alexandru a donat ei $\frac{1}{2}$ cotă-parte ideală din lotul de pământ pomicol în cauză cu recunoașterea ca fiind încheiat de fapt un contract de vânzare-cumpărare a $\frac{1}{2}$ cotă-parte ideală din lotul pomicol nr. 158 din întovărășirea Pomicolă Poligrafist, situat în mun. Chișinău, corn. Cruzești, la prețul de 33000 lei, precum și încasarea de la Vintea Alexandru în beneficiul său a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătorei Ciocana mun. Chișinău din 03 august 2011 acțiunea depusă de Vintea Alexandru a fost admisă parțial, iar acțiunea reconvențională a fost respinsă ca neîntemeiată. S-a încasat de la Bodiș Ion în beneficiul lui Vintea Alexandru suma de 87 775,50 lei, cu titlu de datorie rezultată din încheierea contractului de vânzare-cumpărare a apartamentului nr. 175 din str. Ginta Latină, 11, mun. Chișinău, exercitat prin reprezentare. În rest cerințele înaintate de Vintea Alexandru au fost respinse ca neîntemeiate.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 19 iunie 2014 apelul declarat de Bodiș Ion a fost admis, casată hotărârea Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău din 03 august 2011 în partea încasării prejudiciului material în mărime de 87 775 lei, și emisă în această parte o nouă hotărâre de respingere a acțiunii.

La 18 septembrie 2014, Vintea Alexandru, prin intermediul reprezentantului-avocat Dodica Victoria, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii Judecătorei Ciocana din 03 august 2011.

Recurentul, în motivarea recursului a invocat aplicarea legii necorespunzătoare, neaplicarea legii corespunzătoare și interpretarea eronată a normelor de drept material de către instanța de apel.

Astfel, susține recurentul că instanța de apel ilegal a concluzionat că procura din 28.10.2009 eliberată de dâșsul pe numele intimatului Bodiș Ion, îi acordă ultimului dreptul de a recunoaște din numele său careva datorii.

Mai susține recurentul că el nu a confirmat existența datoriei recunoscute de Bodiș Ion, ci, dimpotrivă, a infirmat existența acesteia pe tot parcursul examinării

cauzei, iar intimatul Bodiu Ion nu a prezentat nici instanței de fond și nici instanței de apel proba din care rezultă că datoria recunoscută de el ar fi existat.

Totodată, menționează recurentul că instanța de apel a ignorat și faptul citării în calitate de intervenient accesoriu la examinarea procesului a lui Bodiu Denis, prezentul proprietar al lotului pomicol nr.158 din întovărășia pomicolă ”Poligrafist”, com.Cruzești, mun.Chișinău.

Mai menționează recurentul că instanța de apel neîntemeiat a conchis că dânsul urma să se conformeze prevederilor art.218 CC și să solicite nulitatea relativă a recipiselor din 02 noiembrie 2009, în cazul în care nu era de acord cu ele, deoarece, potrivit art.219 alin.(1) CC, actul juridic nul încetează cu efect retroactiv din momentul încheierii, iar, dacă din conținutul acestuia, rezultă că poate înceta numai pentru viitor, actul juridic nu va produce efecte pentru viitor. În acest sens susține că, în timp ce el nu l-a împuternicit pe intimatul Bodiu Ion să recunoască careva datorii din numele său și, cu atât mai mult, să întoarcă careva datorii, actele ce au fost îndeplinite de Bodiu Ion, care nu se încadrează în limitele procurii eliberate ultimului, nu se pot răsfrânge asupra sa.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Materialele dosarului atestă că copia deciziei Curții de Apel Chișinău din 19 iunie 2014 a fost expediată în adresa părților la data de 21 iulie 2014 (vol. II, f.d. 52).

În circumstanțele relevate, recursul declarat de către Vintea Alexandru se consideră a fi depus în termenul prevăzut de lege.

La 03 octombrie 2014 în adresa intimaților Bodiu Ion și Bodiu Elena, precum și a intervenienților accesorii a fost expediată copia recursului declarat de către Vintea Alexandru cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței la recurs.

La 28 octombrie 2014, intimații Bodiu Ion și Bodiu Elena, prin intermediul reprezentantului-avocat Valentina Hriplivaia, au depus referință prin care au solicitat respingerea recursului ca neîntemeiat.

Indică Bodiu Ion și Bodiu Elena că neatragera de către instanța de apel în proces a lui Denis Bodiu nu are drept consecință casarea deciziei, deoarece acestuia nu i-au fost încălcate careva drepturi, or, hotărârea primei instanțe în această parte nu a fost contestată. Mai mult ca atât, în instanța de apel nu se admite atragerea în proces a intervenienților accesorii.

De asemenea, susțin intimații că, recipisele din 02 noiembrie 2009 și 15 noiembrie 2009, prin care Postu Stela și Bodiu Elena confirmă faptul că au primit de la Bodiu Ion sumele datorate de Vintea Alexandru, cad sub noțiunea de ”toate tranzacțiile permise de legislația în vigoare a RM” prevăzută de procura eliberată de Vintea Alexandru pe numele lui Bodiu Ion.

Astfel, consideră aceștia că recurentul nu a reușit să dovedească evaluarea arbitrară a probelor, iar concluziile instanței de apel sunt juste, ele având la bază cumulumul dovezilor administrate în cadrul dezbaterilor judiciare, cărora le-a fost dată o apreciere juridică cuvenită, în conformitate cu art.130 CPC.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 12 noiembrie 2014 recursul declarat de către Vintea Alexandru a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 444 CPC, prezentul recurs se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs și obiecțiile expuse în referință, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Potrivit art. 242 alin.(1) CC, un act juridic poate fi încheiat personal sau prin reprezentant. Împuternicirile reprezentantului rezultă din lege, din act juridic sau din împrejurările în care acționează.

Alineatul (2) al aceluiași articol prevede că, actul juridic încheiat de o persoană (reprezentant) în numele unei alte persoane (reprezentat) în limitele împuternicirilor dă naștere, modifică sau stinge drepturile și obligațiile civile ale reprezentatului.

Conform art.249 alin. (1) CC, dacă o persoană încheie un act juridic în numele unei alte persoane fără a avea împuterniciri pentru reprezentare sau cu depășirea împuternicirilor, actul juridic produce efecte pentru reprezentat numai în cazul în care acesta îl confirmă ulterior. În acest caz, actul juridic poate fi confirmat atât expres, cât și prin acțiuni concludente.

Din suportul probatoriu prezent la materialele cauzei rezultă că recurentul Vintea Alexandru și intervenientul accesoriu Vintea Natalia s-au aflat în căsătorie în perioada 31 iulie 2004 – 20 aprilie 2010, căsătoria fiind desfăcută prin hotărârea Judecătoriei Centru mun.Chișinău din 20 aprilie 2010. S-a constatat, de asemenea, că în timpul căsătoriei, au fost dobândite cu drept de proprietate comună în devălmășie următoarele bunuri: apartamentul nr. 175 din str. Ginta Latină, 11, mun. Chișinău (contractul de vânzare-cumpărare al imobilului nr. 5133, din 27 decembrie 2006, autentificat notarial), lotul pomicol nr. 158 din întovărășirea Pomicolă Poligrafist, situat în mun. Chișinău, com. Cruzești (contractul de vânzare-cumpărare al terenului nr. 9611 din 07 octombrie 2008, autentificat notarial).

În temeiul procurii autentificată notarial nr.13646 din 28 octombrie 2009, eliberată de către Vintea Alexandru, între acesta și Bodiu Ion s-au stabilit relații de reprezentare, ultimul fiind abilitat de a acționa din numele recurentului Vintea Alexandru și anume de a dispune și a de a administra bunurile ce aparțin cu drept de proprietate recurentului Vintea Alexandru, cu dreptul de a încheia cu aceste bunuri toate tranzacțiile permise de legislația în vigoare a Republicii Moldova, inclusiv să vândă, să schimbe, să transmită în arendă, ipotecă, să dea în chirie, comodat toată averea ce-i aparține, să procure imobil, a semna contractele la notar privat/de stat și să determine, în fiecare caz suma necesară, termenul și condițiile contractului și să efectueze achitările în baza tranzacțiilor încheiate și altele, necesare după caz, în acest scop având dreptul de a semna contractele la notar privat/de stat, reprezentând interesele în toate organele administrative și de stat, precum și de a efectua toate acțiunile și formalitățile legate de această însărcinare.

Astfel, Bodiu Ion, acționând în baza procurii nr. 13646 din 28 octombrie 2009, împreună cu Vintea Natalia, ambii, având dreptul de dispoziție asupra a câte 1/2 cote-părți ideale fiecare din apartamentul nr. 175, situat în mun. Chișinău, str. Ginta Latină, 11, au vândut lui Bodiu Elena respectivul apartament, la prețul de 175 551 lei, tranzacție care atât prima instanță, cât și instanța de apel au considerat-o legală, instanța de recurs neexpunându-se asupra legalității și temeiniciei acesteia ca urmare a faptului că hotărârile instanțelor judecătorești în această parte nu se contestă.

Drept consecință, intimatul-pârât Bodiu Ion urma să remită către recurentul-reclamant suma de 87 775,50 lei (1/2 din prețul apartamentului), obligație care rezultă expres din sensul contractului de vânzare-cumpărare și procurii nr.13646 din 28 octombrie 2009.

În acest context, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră justă concluzia primei instanțe privind încasarea de la Ion Bodiu în beneficiul lui Alexandru Vintea sumei de 87 775,50 lei, or, în materialele dosarului lipsesc probe privind achitarea acestei sume de către Bodiu Ion lui Alexandru Vintea. Acest fapt este recunoscut și de Bodiu Ion.

Instanța de apel, însă, la emiterea soluției de respingere a acestei pretenții, și anume de încasare a sumei de 87 775,50 lei, a pus la bază recipisele din 02 noiembrie 2009, prin care Bodiu Ion a recunoscut niște presupuse datorii personale ale lui Vintea Alexandru față de Postu Stela în sumă de 55 000 lei și față de Bodiu Elena în sumă de 70 000 lei, datorii pe care s-a obligat să le achite până la sfârșitul anului 2009, considerând că Bodiu Ion a acționat în strictă conformitate cu împuternicirile formulate în procura nr.13646 din 28 octombrie 2009.

Instanța de recurs reține faptul că lui Bodiu Ion i-a fost eliberată de către Vintea Alexandru o procură în care sunt expres prevăzute împuternicirile acordate acestuia, și anume de a încheia toate tranzacțiile permise de legislația în vigoare a Republicii Moldova, inclusiv să vândă și să determine, în fiecare caz suma necesară, termenul și condițiile contractului și să efectueze achitările în baza tranzacțiilor încheiate și altele.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră eronată concluzia instanței de apel precum că recipisele din 02 noiembrie 2009, prin care Bodiu Ion a recunoscut datoriile presupuse ale lui Vintea Alexandru față de Bodiu Elena și Postu Stela sunt niște tranzacții, deoarece acestea nicidecum nu întrunesc condițiile unei tranzacții, iar procura nu prevede expres dreptul de a recunoaște careva datorii.

Mai mult ca atât, ca urmare a faptului că aceste recipise nu pot fi recunoscute ca tranzacție în temeiul legislației Republicii Moldova, intimatul Bodiu Ion nici nu avea dreptul da a achita careva sume, aceasta fiind o ingerință în dreptul de proprietate a recurentului Vintea Alexandru.

În circumstanțele enunțate, instanța de recurs concluzionează că Curtea de Apel Chișinău în mod ilegal și neîntemeiat a dispus casarea hotărârii primei instanțe în partea încasării de la Bodiu Ion în beneficiul lui Vintea Alexandru a sumei de 87 775 lei cu titlu de datorie rezultată din încheierea actului juridic de vânzare-cumpărare a apartamentului nr.175 din str.Ginta Latină, nr.11, mun.Chișinău,

exercitat prin reprezentare cu emiterea în această parte a unei hotărâri noi prin care acțiunea lui Vintea Alexandru împotriva lui Bodiu Ion despre încasarea sumei de 87 775 lei a fost respinsă ca nefondată.

Totodată, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că, în condițiile în care hotărârea primei instanțe n-a fost contestată cu apel de către recurentul-reclamant Vintea Alexandru, argumentele acestuia privind ilegalitatea hotărârii primei instanțe nu pot face obiectul prezentului recurs și instanța de recurs nu este în drept să se expună asupra acestora, or, potrivit art.429 alin.(4) CPC, nu pot fi atacate cu recurs hotărârile în a cărei privință părțile nu au folosit calea apelului.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că decizia instanței de apel este fundamentată pe o interpretare și aplicare eronată a normelor de drept material, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către Vintea Alexandru, a casa decizia Curții de Apel Chișinău din 19 iunie 2014 cu menținerea hotărârii Judecătoriei Ciocana mun. Chișinău din 03 august 2011.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Vintea Alexandru.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 19 iunie 2014 și se menține hotărârea Judecătoriei Ciocana mun. Chișinău din 03 august 2011 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Vintea Alexandru împotriva lui Bodiu Ion și Bodiu Elena, intervenienți accesorii Vintea Natalia și Postu Stela cu privire la încasarea sumei și declararea nulității actului juridic, și acțiunea reconvențională depusă de către Bodiu Elena împotriva lui Vintea Alexandru, intervenienți accesorii Vintea Natalia și Bodiu Ion cu privire la recunoașterea nulității parțiale a actului juridic.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Tamara Chișca – Doneva

Valentina Clevadi

Iuliana Oprea

Ion Druță